

Nr 125.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pension eller understöd åt efterlevande till vissa i försvarsväsendets tjänst anställda personer m. fl.; given Stockholms slott den 21 februari 1930.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o—3:o hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Harald Malmberg.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 21 februari 1930.

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, BESKOW, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, BISSMARK, JOHANSSON, DAHL.

Departementschefen, statsrådet Malmberg anhåller att få underställa Kungl. Maj:ts prövning vissa inkomna framställningar om pension eller understöd åt efterlevande till i försvarsväsendets tjänst anställda personer m. fl. samt anför därvid följande:

1:o.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd, till flygstyrelsen överlämnad skrift, dagtecknad den 16 september 1929, har underlöjtnanten i Norrlands dragonregementes reserv Carl Oscar Claes Crafoords änka Alice Ingeborg Crafoord, född Holm.

*Ang.
pension åt
änkan
Alice Ingeborg
Crafoord,
född Holm.*

foord, född Holm, anhållit att komma i åtnjutande av pension och såsom skäl härför anfört, att hennes make avlidit till följd av olycksfall under flygtjänstgöring den 27 juni 1929.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att änkan Crafoord är född den 14 juli 1907; att bouppteckningen efter underlöjtnant Crafoord utvisat en behållning av 5,967 kronor 70 öre; samt att riks försäkringsanstalten tillerkänt änkan Crafoord, förutom begravningshjälp med 300 kronor, en livränta av 750 kronor för år räknat, att utgå från och med den 28 juni 1929, så länge hon lever ogift.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *flygstyrelsen* i skrivelse till Kungl. Maj:t den 19 november 1929 erinrat, att Kungl. Maj:t genom proposition, nr 164, punkt 3, till 1928 års riksdag föreslagit riksdagen att tillerkänna änkan efter fänriken i flottans reserv E. Ljungström, vilken avlidit till följd av olycksfall under flygtjänstgöring, pension från allmänna indragningsstaten. Änkan Ljungström hade i likhet med sökanden tillerkänts livränta från riks försäkringsanstalten och med lika stort belopp som den senare. Jämväl med avseende å ålder vore dessa fall fullt jämförliga. Även om dödsboet efter underlöjtnant Crafoord visade större behållning, än som förefunnits efter reservfänrik Ljungström, så vore det emellertid uppenbart, att berörda behållning vore otillräcklig för att säkerställa änkans framtida uppehälle. Med hänsyn till vad sålunda anförts och då riksdagen i fallet Ljungström intagit den ståndpunkten, att sammanlagda förmånen icke borde sättas högre än till omkring 1,200 kronor för år (riksdagens skrivelse nr 354, punkt 15), syntes sökanden böra komma i åtnjutande av enahanda förmåner. Flygstyrelsen hemställde sålunda, att proposition måtte avlåtas till riksdagen om medgivande, att underlöjtnant Crafoords änka finge från och med den 1 juli 1929, så länge hon förbleve i sitt nuvarande änkestånd, utöver henne författningens enligt tillkommande livränta, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 456 kronor.

Statskontoret, som den 29 november 1929 avgivit utlåtande i ärendet, har därvid anfört, att såsom flygstyrelsen framhållit, hade 1928 års riksdag i alldeles liknande fall beviljat en tilläggs pension å 456 kronor, i syfte att änkans årliga ersättning för mannens genom flygolycka förorsakade död skulle, inberäknat henne tillkommande livränta, uppgå till ungefär 1,200 kronor. Med hänsyn härtill torde det icke vara något att erinra mot flygstyrelsens förslag i anledning av nu förevarande ansökning. Statskontoret hemställde alltså om avlåtande till riksdagen av framställning i ärendet i enlighet med vad flygstyrelsen tillstyrkt.

Under återopande av vad sålunda i ärendet förekommit finner jag mig böra tillstyrka, att änkan Crafoord, utöver vad hon äger uppbära från

riksförsäkringsanstalten i form av livränta, kommer i åtnjutande av pension från allmänna indragningsstaten, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd. Gentemot det av myndigheterna föreslagna beloppet, 456 kronor för år räknat, vilket överensstämmer med det änkan Ljungström av 1928 års riksdag beviljade, har jag icke något att erinra; och torde understödet böra utgå från och med månaden näst efter den, varunder underlöjtnant Crafoord omkommit, eller från och med den 1 juli 1929.

Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att underlöjtnanten i Norrlands dragonregementes reserv Carl Oscar Claes Crafoords änka Alice Ingeborg Crafoord, född Holm, må från och med den 1 juli 1929, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, utöver henne författningsenligt tillkommande livränta, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 456 kronor.

2:o.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd skrift, dagtecknad den 14 oktober 1929, har löjtnanten vid Södermanlands regemente Per Einar Engströms änka Sigrid Margareta Elisabet Engström, född Raab, gjort framställning om att hon och makarnas minderårige son Per Fredrik måtte, utöver dem tillkommande pension och pupilltillägg från arméns nya änke- och pupillkassa, komma i åtnjutande av pensionstillägg.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att änkan Engström är född den 12 januari 1892; att makarna Engströms son Per Fredrik är född den 12 juli 1923; att löjtnant Engström under övningar den 29 maj 1929 erhöll en hudavskrapning å vänstra fotens lilltå, vilken skada sedermera infekterades och gav upphov till ros och varfeber med dödlig utgång; att Engström avled den 8 juli 1929; att enligt ett av vederbörande regementsläkare den 7 oktober 1929 utfärdat intyg, som bestyrkts av regementschefen, den skada, som ledde till Engströms död, förorsakats av den militära tjänstgöringen; att bouppteckningen utvisat en brist av 8,491 kronor 11 öre; samt att vid bouppteckningen företetts äktenskapsförord för änkan Engström.

Direktionen över arméns pensionskassa, som den 23 oktober 1929 avgivit utlåtande i ärendet, har därvid anfört, att änkan Engström från och med den 1 augusti 1929, så länge hon levde ogift, åtnjöt 400 kronor änkepension från arméns nya änke- och pupillkassa jämte dyrtidstillägg därå samt vidare såsom pupilltillägg för den omyndige sonen ett årligt belopp av 100 kronor, att utgå till och med slutet av det kalenderår, under vilket sonen fyllde 21 år eller modern dessförinnan avlidit eller ingått

Ang.
understöd
åt löjtnanten
P. E.
Engströms
änka och son.

nytt äktenskap eller på annat sätt förlorat sin pensionsrätt. Då riksdagen på förslag av Kungl. Maj:t i ett flertal fall beviljat änka och barn efter genom olyckshändelse under tjänstutövning omkommen personal tilläggs-pension utöver dem tillkommande pension och pupilltillägg från arméns nya änke- och pupillkassa, ansåge direktionen, med hänsyn till att boet efter avlidne mannen utvisade en brist av 8,491 kronor 11 öre, att understöd även borde tillerkännas sökanden och hennes omyndige son. Be-träffande understödets storlek ansåge direktionen, att detsamma, inberäknat sökanden tillkommande pension och pupilltillägg från arméns nya änke- och pupillkassa, i enlighet med de synpunkter, som vid 1922 års riksdag gjorts gällande vid beviljande av understöd åt översten af Sandebergs änka och hennes omyndiga barn, borde bestämmas till för änkan 2,000 kronor och för sonen 325 kronor för år räknat (riksdagens skrivelse år 1922 nr 302, punkt 35). Direktionen hemställde därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att löjtnanten Engströms änka och minderårige son finge, utöver dem tillkommande pension och pupilltillägg från arméns nya änke- och pupillkassa, från och med den 1 augusti 1929 komma i åtnjutande av pension från allmänna indragningsstaten, änkan, så länge hon levde ogift, med 1,600 kronor årligen samt sonen med 225 kronor årligen till och med det år, under vilket han fyllde 18 år.

Statskontoret har i avgivet utlåtande den 16 november 1929 anført, att änkan Engström, enligt vad statskontoret inhämtat, ägde någon förmögenhet i aktier och banklotter, som för närvarande lämnade en avkastning av omkring 2,500 kronor; men då hon inberäknat det gemensamma boets skulder hade att förränta och amortera en skuldsomma på något över 10,000 kronor, vore ställningen icke så god, att icke skäl syntes föreligga att bereda tillskott i pensionsförmånen, på sätt i föregående liknande fall ägt rum. Såsom förut i dylika fall bestämts, syntes tilläggs-pension böra utgå med sådana belopp, att änkan och barnet, inberäknat dem tillkommande pensioner från vederbörande pensionskassa, erhöle, änkan högst 1,500 kronor och barnet 300 kronor för år räknat (jfr propositionen nr 83/1919 och riksdagens skrivelse nr 10 A, punkt 99, om understöd åt omkomne jägmästaren O. G. Engströmers änka och barn). Att såsom direktionen över arméns pensionskassa föreslagit höja beloppen därutöver syntes statskontoret icke vara av omständigheterna påkallat. Då den änkan Engström tillkommande pensionen från arméns änke- och pupillkassa uppginge till 400 kronor och sonen ägde åtnjuta 100 kronor från kassan, skulle tilläggs-pensionerna utgöra för änkan 1,100 kronor och för sonen 200 kronor.

Med hänsyn till i ärendet förekomna omständigheter anser jag det vara med billighet överensstämmande, att änkan Engström och hennes son

komma i åtnjutande av något understöd utöver de pensionsförmåner, vartill de äro författningsenligt berättigade. Jag ansluter mig till vad statskontoret i sådant hänseende föreslagit och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att löjtnanten vid Södermanlands regemente Per Einar Engströms änka Sigrid Margareta Elisabet Engström, född Raab, och makarnas minderårige son Per Fredrik må, räknat från och med den 1 augusti 1929, från allmänna indragningsstaten uppbära årliga understöd till sådana belopp, att desamma, jämte dem tillkommande pensioner från arméns nya änke- och pupillkassa, utgöra för änkan 1,500 kronor och för sonen 300 kronor, att utgå för änkan så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd och för sonen till och med det kalenderår, varunder han fyller 18 år.

3:o.

Uti särskilda till försvarsdepartementet ingivna skrifter, dagtecknade den 4 september och den 17 november 1929, har änkan Johanna Lindblom anhållit om understöd i anledning därav, att hennes sonson, värnpliktige Åke Lindblom avlidit till följd av sjukdom, ådragen under militärtjänstgöring.

Ang.
understöd
åt avlidne
värnpliktige
Å. Lindbloms
farmoder.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att värnpliktige Lindblom under fullgörande av sin värnpliktstjänstgöring vid flottan ådragit sig epidemisk hjärnhinneinflammation, i vilken sjukdom han avled den 21 juni 1929; att han haft fast anställning vid sulfittfabriken i Vansäter och därifrån under åtta månader år 1928 uppburit en avlöning av 1,767 kronor; att han bott hos sin farmoder, änkan Johanna Lindblom, och under flera år varit hennes ekonomiska stöd; att änkan Lindblom är född år 1856; att hon från Bergvik och Ala Nya aktiebolag uppbär pension efter sin avlidne man med fem kronor i månaden samt åtnjuter förmånen av fri bostad, vedbrand och lyse; att hon är svag till hälsan och saknar förmåga att bereda sig någon inkomst; att hon har en son och en dotter; att hennes son, värnpliktige Lindbloms fader, har stor familj att försörja och icke kan bidra till sin moders uppehälle; samt att änkan Lindbloms dotter, som är 29 år gammal och ogift samt bor hos sin moder, har en obetydlig inkomst av tillfälliga hjälparbeten.

I avgivet utlåtande den 28 november 1929 har *marinförvaltningen* anført, att om värnpliktig avlede i sjukdom, som ådragits under militärtjänstgöring, skulle enligt förordningen den 18 juni 1927 (nr 234) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring,

till den avlidnes fader eller moder, adoptivfader eller adoptivmoder, eller om båda föräldrarna eller adoptivföräldrarna levde, till båda gemensamt, därest de för sitt uppehälle varit av den avlidnes arbete väsentligen beroende, utgå livränta å ett årligt belopp, motsvarande värdet av det underhåll, de av den avlidne åtnjutit, dock högst en fjärdedel av den avlidnes arbetsförtjänst. Av handlingarna i förevarande ärende inhämtades, att den avlidne värnpliktige Lindblom syntes hava ådragit sig sin sjukdom under militärtjänstgöring samt att hans farmoder för sitt uppehälle varit väsentligen beroende av den avlidnes arbete. Då nyssnämnda förordning icke vore tillämplig i detta fall men marinförvaltningen ansåge samma skäl, som låge till grund för den adoptivmoder medgivna ersättningsrätten, böra föranleda ersättning åt värnpliktige Lindbloms farmoder, syntes enligt marinförvaltningens mening framställning härom böra föreläggas riksdagen. Med hänsyn till att änkan Lindblom från ett privat företag åtnjöt kontant fem kronor i månaden ävensom fri bostad med vedbrand och lyse samt den avlidne således icke helt bestritt hennes levnadskostnader, ansåge marinförvaltningen, att den pension, som kunde beviljas henne, lämpligen borde sättas till 300 kronor för år. Pensionen syntes böra utgå från och med den 1 juli 1929 å allmänna indragningsstaten och borde icke vara förenad med rätt till dyrtidstillägg.

Statskontoret har i avgivet utlåtande den 15 januari 1930, med erinran att 1920 års riksdag under i viss mån likartade omständigheter beviljat ett årligt understöd till avlidne 2:a klass sjömannen J. M. Sjölanders farmoder (prop. nr 34), tillstyrkt marinförvaltningens förevarande framställning.

I likhet med myndigheterna anser jag, att omständigheterna i förevarande fall äro sådana, att något understöd bör beredas värnpliktige Lindbloms farmoder, vilken synes hava varit väsentligen beroende av den hjälp den avlidne sonsonen kunnat lämna henne. Det av marinförvaltningen föreslagna beloppet, 300 kronor, har jag funnit väl avvägt. Understödet torde böra utgå från allmänna indragningsstaten från och med månaden näst efter den, varunder värnpliktige Lindblom avlidit, eller från och med den 1 juli 1929.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att avlidne värnpliktige Åke Lindbloms farmoder, änkan Johanna Lindblom må från och med den 1 juli 1929 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 300 kronor, dock utan rätt att därå åtnjuta dyrtidstillägg.

Vad departementschefen ovan under punkterna 1:o—3:o hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Alf Ewerlöf.
